

Warszawa, 12 sierpnia 2026 r.

Stanowisko w ramach konsultacji dot. projektu rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) .../... zmieniającego rozporządzenie wykonawcze (UE) 2024/2746 ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1217/2009 ustanawiającego sieć zbierania danych rachunkowych o dochodach i działalności gospodarczej gospodarstw rolnych (Farm Sustainability Data Network, FSDN)

Sygnatura dokumentu: Ares(2026)7262102 z dnia 22.07.2026 r.

Stanowisko Federacji Bezpieczna Żywność w sprawie odroczenia do 2028 r. raportowania danych o stosowaniu środków ochrony roślin i środków przeciwdrobnoustrojowych w ramach FSDN

I. Wprowadzenie

Federacja Bezpieczna Żywność, skupiająca organizacje społeczeństwa obywatelskiego oraz osoby eksperckie, wyraża sprzeciw wobec przyjęcia w obecnym kształcie projektu rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) zmieniającego rozporządzenie (UE) 2024/2746, dotyczącego Sieci Danych z Zakresu Zrównoważenia Gospodarstw Rolnych (FSDN) w zakresie, w jakim umożliwia on odroczenie do 2028 r. rozpoczęcia raportowania kluczowych danych dotyczących stosowania środków ochrony roślin oraz środków przeciwdrobnoustrojowych.

Proponowane przepisy umożliwiają szeregowi państw członkowskich, w tym Polsce, Niemcom, Francji i Hiszpanii, przesunięcie pierwszego roku raportowania wybranych zmiennych FSDN na 2028 r. W przypadku Polski odroczenie obejmuje zarówno dane dotyczące stosowania środków ochrony roślin, ujęte w tabeli I1, jak i dane dotyczące stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych, ujęte w tabeli J1.

W ocenie Federacji, odroczenie raportowania tych danych osłabia zdolność instytucji publicznych, środowiska naukowego i organizacji społeczeństwa obywatelskiego do oceny wpływu produkcji rolnej na zdrowie publiczne, środowisko oraz bezpieczeństwo żywności. Ogranicza również możliwość porównywania państw członkowskich i monitorowania skuteczności polityk publicznych dotyczących stosowania pestycydów i środków przeciwdrobnoustrojowych. Brak pełnych i porównywalnych danych ogranicza możliwość społecznej kontroli polityki rolnej i żywnościowej oraz utrudnia ocenę, czy działania państw członkowskich rzeczywiście prowadzą do ograniczenia zagrożeń dla zdrowia i środowiska. Brak kompletnych danych o stosowaniu środków ochrony roślin i środków przeciwdrobnoustrojowych utrudnia niezależną ocenę deklaracji dotyczących zrównoważonego charakteru produkcji rolnej oraz może sprzyjać komunikacji rynkowej opartej na niepełnych lub nieweryfikowalnych informacjach.

Derogacje te wiążą się ze szczególnym ryzykiem:

- a. **Zagrożenie antybiotykoopornością (AMR):** dane o stosowaniu środków przeciwdrobnoustrojowych na poziomie gospodarstw są niezbędne do oceny presji selekcyjnej sprzyjającej rozwojowi oporności oraz do monitorowania działań podejmowanych w ramach podejścia One Health. W Polsce problem stosowania antybiotyków w produkcji zwierzęcej był wskazywany m.in. w kontrolach Najwyższej Izby Kontroli, choć dostępne dane mają ograniczony zakres czasowy i terytorialny.
- b. **Zanieczyszczenia chemiczne (pestycydy):** Raport EFSA dotyczący pozostałości pestycydów potwierdza, że przypadki przekroczenia najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości nadal występują w unijnym systemie żywnościowym. Tym większe znaczenie ma terminowe pozyskiwanie danych o stosowaniu środków ochrony roślin na poziomie gospodarstw.
- c. **Luka w europejskim systemie danych:** odroczenie raportowania przez kilka dużych państw produkujących żywność ograniczy kompletność i porównywalność danych FSDN. Może to prowadzić do zniekształcenia obrazu sytuacji w UE oraz utrudnić ocenę postępów przed 2030 r.

Federacja Bezpieczna Żywność apeluje o nieprzyznawanie odroczeń dotyczących tabel I1 i J1, chyba że państwa członkowskie wykażą, że terminowe przekazanie danych jest obiektywnie niemożliwe mimo wykorzystania dostępnych rejestrów i źródeł administracyjnych. Każde odstępstwo powinno być wyjątkowe, proporcjonalne, szczegółowo uzasadnione i połączone z obowiązkiem przekazywania danych częściowych w okresie przejściowym.

II. Tło i analiza problemu

Przekształcenie dotychczasowej Sieci Danych Rachunkowości Rolnej (FADN) w Sieć Danych z Zakresu Zrównoważenia Gospodarstw Rolnych (FSDN) miało stanowić krok milowy w dostarczaniu transparentnych danych niezbędnych do realizacji Europejskiego Zielonego Ładu i unijnej strategii „Od pola do stołu”. Strategia „Od pola do stołu” wskazała cele dotyczące ograniczenia stosowania i ryzyka związanego z chemicznymi pestycydami, ograniczenia stosowania bardziej niebezpiecznych pestycydów, zmniejszenia strat składników pokarmowych oraz ograniczenia sprzedaży środków przeciwdrobnoustrojowych przeznaczonych dla zwierząt gospodarskich i akwakultury. Projektowane rozporządzenie umożliwia jednak określonym państwom członkowskim przesunięcie pierwszego roku raportowania części kluczowych zmiennych, w tym danych z tabel I1 i J1, na 2028 r.

Znaczenie danych pozyskiwanych bezpośrednio na poziomie gospodarstw jest szczególnie duże w sytuacji, gdy krajowe systemy urzędowej kontroli żywności borykają się z ograniczeniami kadrowymi i opóźnieniami w reagowaniu. Dane FSDN nie zastępują kontroli bezpieczeństwa żywności, ale mogą wspierać analizę ryzyka, identyfikację trendów i lepsze kierowanie działań organów publicznych.

Dane pozyskiwane na poziomie gospodarstw są istotnym elementem systemu wiedzy potrzebnego do projektowania polityki rolnej, środowiskowej, zdrowotnej i żywnościowej. Ze względu na szerokie stosowanie środków ochrony roślin w polskim rolnictwie brak terminowych danych na poziomie gospodarstw tworzy istotną lukę informacyjną. Luki informacyjne na samym początku łańcucha dostaw mogą sprzyjać nieuczciwym praktykom rynkowym. Ograniczony dostęp do tych danych stoi w sprzeczności z celami nowej dyrektywy 2024/825 (tzw. dyrektywy antygreenwashingowej) oraz uniemożliwia niezależną weryfikację deklaracji

środowiskowych składanych przez producentów. FSDN powinien być wiarygodnym, kompletnym i porównywalnym źródłem danych służącym ochronie interesu publicznego i ocenie skutków wspólnej polityki rolnej.

III. Kluczowe argumenty Federacji Bezpieczna Żywność

Federacja opiera swój sprzeciw wobec projektu rozporządzenia na następujących argumentach, opartych na potrzebie ochrony zdrowia publicznego, środowiska, praw osób konsumenckich oraz wiarygodności unijnego systemu danych:

1. Antybiotykooporność i podejście One Health. Dane z tabeli J1 są niezbędne do oceny skali stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych na poziomie gospodarstw oraz do monitorowania ryzyka rozwoju oporności. Odroczenie raportowania przez Polskę i inne państwa członkowskie ograniczy możliwość porównywania sytuacji pomiędzy państwami oraz ocenę skuteczności działań podejmowanych w obszarze zdrowia ludzi, zwierząt i środowiska. Jeżeli pełne raportowanie nie jest możliwe, państwa powinny zostać zobowiązane co najmniej do przekazywania danych częściowych lub danych z reprezentatywnej próby.

2. Brak danych o stosowaniu środków ochrony roślin. Dane z tabeli I1 są niezbędne do oceny skali i struktury stosowania środków ochrony roślin oraz do monitorowania realizacji unijnych celów środowiskowych i zdrowotnych. Odroczenie raportowania do 2028 r. spowoduje, że przez znaczną część okresu poprzedzającego rok 2030 Unia nie będzie dysponowała kompletnymi i porównywalnymi danymi z kilku dużych państw rolniczych, w tym Polski.

3. Ograniczenie możliwości oceny systemów certyfikacji środowiskowej. Odroczenie raportowania danych dotyczących certyfikacji ogranicza możliwość oceny rzeczywistego zakresu stosowania systemów środowiskowych i porównania ich znaczenia w poszczególnych państwach. Publicznie dostępne dane zagregowane są potrzebne do oceny, czy deklaracje dotyczące transformacji rolnictwa mają oparcie w mierzalnych zmianach na poziomie gospodarstw.

4. Asymetria pomiędzy danymi produkcyjnymi a zdrowotnymi. Federacja zwraca uwagę na wadę projektowanych przepisów FSDN: asymetrię w traktowaniu danych o charakterze publicznym. Zmienne produkcyjne i finansowe biznesów rolnych podlegają rygorystycznemu raportowaniu, podczas gdy wskaźniki kluczowe dla społeczeństwa - dotyczące użycia antybiotyków i chemizacji środowiska - są systematycznie odsuwane w czasie za pomocą lat przejściowych. Taka konstrukcja prawna prowadzi do asymetrii, w której dane ekonomiczne i produkcyjne są pozyskiwane wcześniej niż część danych mających podstawowe znaczenie dla oceny oddziaływania rolnictwa na zdrowie i środowisko. Taka kolejność osłabia realizację zasadniczego celu przekształcenia FADN w FSDN.

5. Utrata porównywalności i reprezentatywności danych. Odroczenie raportowania przez dużą grupę państw członkowskich, w tym kilka państw o istotnym udziale w unijnej produkcji rolnej, może prowadzić do powstania niepełnego i zniekształconego obrazu sytuacji w UE. Analizy prowadzone na podstawie danych pozbawionych informacji z Polski, Niemiec, Francji czy Hiszpanii będą miały ograniczoną wartość dla projektowania i oceny wspólnej polityki rolnej.

IV. Rekomendacje i postulaty Federacji

Mając na uwadze dowody naukowe oraz wyniki kontroli państwowych systemów nadzoru, Federacja Bezpieczna Żywność formułuje następujące rekomendacje:

1. Rezygnacja z odroczenia raportowania tabel I1 i J1 do 2028 r. Federacja apeluje o niewprowadzanie odstępstw przesuwających pierwszy rok raportowania danych dotyczących stosowania środków ochrony roślin i środków przeciwdrobnoustrojowych, w szczególności w odniesieniu do państw o istotnej skali produkcji rolnej. Jeżeli Komisja uzna odstępstwo za niezbędne, powinno ono zostać ograniczone do minimum i szczegółowo uzasadnione dla każdego państwa osobno.

2. Zapewnienie publicznego dostępu do zagregowanych i zanonimizowanych danych FSDN. Niezależnie od decyzji dotyczącej odstępstw Komisja powinna zapewnić terminową publikację danych z podziałem co najmniej na państwa, regiony, typy produkcji i klasy wielkości

gospodarstw, w zakresie pozwalającym na ocenę trendów bez ujawniania danych indywidualnych.

3. Terminowe raportowanie danych dotyczących rolnictwa ekologicznego i certyfikacji.

Dane te są niezbędne do oceny rzeczywistych postępów w transformacji systemu rolnego oraz realizacji unijnego celu zwiększenia udziału rolnictwa ekologicznego.

4. Wykorzystywanie danych FSDN w analizach ryzyka i politykach publicznych.

Zagregowane dane dotyczące stosowania środków ochrony roślin i środków przeciwdrobnoustrojowych powinny być udostępniane właściwym instytucjom unijnym i krajowym oraz wykorzystywane w analizach dotyczących zdrowia publicznego, środowiska i bezpieczeństwa systemu żywnościowego.

5. Obowiązek raportowania częściowego w okresie przejściowym. Państwo korzystające z odstępstwa powinno przekazywać w latach 2026–2027 dane częściowe, dane z reprezentatywnej próby gospodarstw albo zagregowane dane pochodzące z rejestrów administracyjnych. Odroczenie nie powinno oznaczać całkowitego braku danych.

6. Publiczny plan wdrożenia dla każdego państwa korzystającego z odstępstwa. Plan powinien określać przyczyny opóźnienia, działania naprawcze, harmonogram, kamienie milowe i sposób zapewnienia pełnej gotowości do raportowania w 2028 r.

7. Ujawnienie przez Polskę przyczyn wnioskowania o odroczenie. Komisja powinna opublikować uzasadnienia wniosków państw członkowskich o przyznanie odstępstw. Polskie władze powinny publicznie przedstawić przyczyny, dla których nie są gotowe do raportowania tabel I1 i J1 w pierwotnym terminie, oraz wskazać, jakie bariery prawne, organizacyjne lub techniczne uniemożliwiają rozpoczęcie raportowania przed 2028 r.

V. Podsumowanie

Dostęp do zdrowej, bezpiecznej i produkowanej w sposób zrównoważony żywności jest prawem europejskiego konsumenta i europejskiej konsumentki. Projektowane rozporządzenie

wykonawcze zmieniające zasady raportowania w ramach FSDN, poprzez akceptację wieloletnich luk informacyjnych w kilku państwach o istotnej skali produkcji rolnej, osłabia kompletność, porównywalność i użyteczność danych FSDN. Utrudnia to ocenę wpływu rolnictwa na zdrowie publiczne i środowisko oraz monitorowanie realizacji unijnych celów. Federacja Bezpieczna Żywność apeluje o rezygnację z odroczenia raportowania tabel I1 i J1 do 2028 r. Jeżeli Komisja uzna odstępstwa za niezbędne, powinny one zostać ograniczone do minimum, szczegółowo uzasadnione, powiązane z obowiązkiem raportowania częściowego oraz objęte publicznym harmonogramem wdrożenia.

VI. Bibliografia

Akty prawne i dokumenty strategiczne:

1. Komisja Europejska (2026), *Projekt rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) zmieniającego rozporządzenie (UE) 2024/2746 (Sieć Danych z Zakresu Zrównoważenia Gospodarstw Rolnych - FSDN)*.
2. Komisja Europejska (2020), *Strategia „Od pola do stołu” (Farm to Fork Strategy) na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego*.
3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/825 z dnia 28 lutego 2024 r. w sprawie wzmocnienia pozycji konsumentów w procesie transformacji ekologicznej (tzw. dyrektywa antygreenwashingowa).

Raporty instytucji nadzorczych i urzędów:

4. **Najwyższa Izba Kontroli (NIK) (2020)** *Informacja o wynikach kontroli: Bezpieczeństwo żywności.* Nr ewid. 176/2019/P/19/084/LLO. Warszawa: NIK.
<https://www.nik.gov.pl/kontrole/P/19/084/>
5. Najwyższa Izba Kontroli (2021), *System kontroli bezpieczeństwa żywności w Polsce – stan obecny i pożądane kierunki zmian* (Nr ewid. 198/2020/megainfo/LLO).
6. Najwyższa Izba Kontroli (2017), *Wykorzystanie antybiotyków w produkcji zwierzęcej w województwie lubuskim* (Nr ewid. 164/2017/P/17/108/LZG).

7. EFSA (European Food Safety Authority), Medina Pastor, P., Carrasco Cabrera, L., Di Piazza, G. and González Ciria, C. (2026) *The 2024 European Union report on pesticide residues in food*. EFSA Journal, 24(5), e10054. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2026.10054>

Bazy danych i opracowania eksperckie:

8. Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) (2025), *2025 Eurobarometer Survey on Food Safety in the EU*.
9. Europejska Organizacja Konsumentów (BEUC) (2020), *The Farm to Fork Strategy: the consumer view*.

Stanowisko wsparte przez:

1. Fundacja ProVeg
2. Istota
3. Stowarzyszenie wspierające Inicjatywę "Nasz Rzecznik"
4. Fundacja NO.BA
5. Fundacja Szkatułka
6. Fundacja Onkologiczna Rakiety
7. Fundacja To Proste
8. Fundacja Oficyna 21
9. Podróże z Pazurem
10. Mikołów Roślinnie Yeah
11. Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie
12. Fundacja "W Imię Zwierząt"
13. Fundacja Zwierzęta Niczyje
14. Stowarzyszenie Mężczyźni Przeciw Przemocy
15. Fundacja Chlorofil
16. Fundacja Wegan dla Zwierząt
17. Fundacja Klub Myśli Ekologicznej
18. Stowarzyszenie BoMiasto
19. Gdańsk bez Granic

20. Rodzice dla Klimatu
21. Stowarzyszenie Nasze Miejsce na Ziemi "Zielony Kąt"
22. Społeczni Opiekunowie Drzew Toruń
23. Polska dla Zwierząt
24. Stowarzyszenie Tarnowska Rospuda
25. Fundacja "Świat w naszych rękach"
26. Dolina Bawole Serce
27. Fundacja Rak'n'Roll. Wygraj Życie!
28. Halo tu Fauna
29. Stowarzyszenie Zasier
30. Fundacja Ludzie z Natury
31. Fundacja Edukacja
32. Fundacja Pożywienie - Darem Serca
33. KGW Przystanek Skierdy
34. Fundacja Radioactivedog
35. Plant-Based Universities UW
36. Stowarzyszenie Szkoła od Kuchni
37. Fundacja Zielony Reset